

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Sácdényi-utca SIMON-ház Kunk József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

Előzetési pénzek és a kiadás körüli pauszok
valamint a lap szerelmi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Érmentelen levelek csak ismét késekől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KOZLÖNYE

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben hához hozva vagy vidéki
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábspatisor egyszeri beiktatásért 50k.
Bélygdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitótér 4 hasábspatisorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklamot magában foglaló
időszeg száma 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Kedd Julius 16.

139. szám.

Szavak és tények.

(T.) Hogy mennyivel nehezebb körülmények közt kormányoz Tisza Kálmán, mint kormányzott Lónyay Menyhért, azt is elmondom. Mindent jó tudni a mai világban:

Kezdem pedig a dolgot Simonyi Ernőnél, ki szelbali létére is igen praktikus ember vala. Annó 1870. április 26-ikot irtak az napon, mikor én Simonyi Ernővel Turinból hazafelé indultam. Az indóházhoz kikísért bennünket Ihsz Dániel, (aki később komám lett) a milánói indóháznál pedig ott várt bennünket Helfi, és villásreggelivel megvendégt. (Akkoriban még milánói lakos volt.) Vették pedig innen utunkat Velenczének, Velenczéből Triestnek.

Mikor nem aludtunk, akkor többnyire politizáltunk és nagyon kevésre beszültük a nemzet hazafiságát, amiért hogy szélsőbalivá lenni nem akart. A triesti molón sétélgattunk, s mély gondolatokba merülve, egyszer csak felkiált Simonyi Ernő: Tudja mi kellene ennek a nemzetnek? Vagy három évi inséges esztendő! Most folyton jó esztendők vannak, nagy buza ár mellett, és ezt a kormány-párt javára zsákmányolja ki! Az inséges évet majd mi zsákmányoljuk ki a magunk javára.

És amint Simonyi Ernő megjövendölte, úgy lón, de nem a Lónyay, hanem a Tisza kormány alatt, nem is inséges évek következtek, hanem a nagy buza árak fölbresztették a tengerentúli konkurencziát, s elkezdődött a buza árak hanyatlása, amely árhanyatlás nagyon is megfelelt az inséges évek hátrányának. De ez még nem volt elég. A német-francia és orosz-török háború után a francia reváns eszmével, s az orosz-balkáni politikájával bekövetkezett Európa nagy mérvű fegyverkezése is. Tehát a jövende-

lem nagymérvű eszökkenése, és a kiadás nagymérvű emelkedése.

Még ez sem volt elég. Amint a tengeren túli konkurencia a német és francia gazdákat is fenyegetni kezdte, ott könnyen lehetett a dolgon segíteni. Német és Franciaországnak bevételre levén szüksége, hát hogy a bevételi verseny a német és francia gazdákat tönkre ne tegye, magas vámmal veszélytelenné tették a versenyt. Igen ám, de e magas vámmal első sorban minket szerítették ki s a magyar gazdák jövedelme egyszerre felére hanyatlott, s ami a legsiralmasabb volt, ezen a bajon nem lehetett segíteni, mert mi nem importáló, hanem exportáló ország vagyunk. A német és francia kormányok tehát abba a szerencsés helyzetbe jutottak, hogy a nagymérvű fegyverkezés által igénybe vett birtokos osztályt a verseny szomorú következményeitől megmenthették, de a mely szerencsés helyzet, a magyar kormánynak és gazdaközönségnek nem jutott ki. Hanem a fegyverkezés óriási mérve éppen oly mértékben kijutott, — még hozzá, elmaradt kultúránk daczára, — akar a németnek, akar a francziának.

Nosza rajta, bekövetkezett az ellenzék javára a Simonyi Ernő által óhajtott aranykorszak. De fel is használták, ki is zsákmányolták. Minden hátrány, mely a gabona árak esésével a gazdaközönséget, s minden hátrány, mely az óriási, európai fegyverkezés által a nemzetre hárukt, ki lett zsákmányolva a kormány ellen, sőt ami több, a Lónyay kormány egykori hívei még jobban verték a vasat a szélsőbalnál. Elhittették a gyengébbekkel, hogy mind ama nyomásnak, mely e két sulyos körülmény következtében a nemzetre hárukt, Tisza Kálmán az oka.

És ez a Tisza Kálmán megmutatta még is, hogy daczára a gabona árak

roppant esésének, és ezzel szemben, az óriási fegyverkezésnek, daczára az uralkodó fényűzésnek s a kényelmi eszközök mindenféle költséges nemének, daczára a sport és má-egyéb kedvtöltéseknek sat., a munka árak mindenfelé emelkedtek, az iparos és kereskedő osztály még egyszer annyira való szaporodásának daczára is. És daczára a haladás által igényelt rengeteg hivataloknak, a magyar nemzet zöme még is vagyonsodott és vagyonsodik folytonosan. Ezt tagadhatja ugyan az ellenzék, de megmutatják az építkezések, megmutatja a forgalom, és megmutatják azok a rengeteg milliók melyeket ma az ország kezel és használ fel, — a régi arányhoz képest.

Hát amely kormány alatt az elmondott nehéz kalamitások daczára, a lakosság vagyonsodása mellett ily bizonyítékok szólnak, az ellen a kormány ellen kilehet zsákmányolni a kalamitások hátrányait, de nem lehet félrevezetni a nemzet geniuszát, mely a történelem lapjára fogja írni adatait.

Debreczen.*

Kolozsvár, jul. 15.

Más rovatba tartozó tárgynak veheti valaki s kérdezheti, miért emlékezünk meg arról épen e helyen? Az országban, hála isten, 40 ily testület is van s azok kivül foglalkozásszerűleg üzemlik egyesek és testületek által állami köz- és magán intézmények kebelében a szóban levő dolog. Jelentételek mozzanatként látszik az egész, egy nyári napi szórakozó utnak. Hiszen Nagy-Várad városa, főkapitánya által még csak az elfogadást is megakadályozta.

Pedig ugy van. Eltekintve attól, hogy Kolozsvár város közönsége méltó viszonzással tartozik ama fogadást illetőleg, melyben

* Az erdélyi részek kitünően szerkesztett és lezelterjedtebb lapjából a „Kolozsvár”-ból vesszük át ezen vezéresztéket, melyet az Enke fáradhatatlan titkára Sándor József írt.

Övé az a másik, mely folyvást ott motoszkál fejében: a Gruber Tinikéről való álmadozás.

Egy szép nyári reggel szintén ezzel a bolondsággal volt tele a feje. A mint átbálgott a lánchidon, fölkapaszkodott egy omnibuszra s kiért a magyar államvasut induló házához.

Sok nép tolongott ottan, alig lehetett a pénztárhoz férni. — A vasárnapi kirándulók egész raja özönlött a reggeli vonatokhoz. — Zaj, taszigálás, feleselés, háromkodás mind n felől. A hátul lévők előre tolják, az elől lévők hátra taszítják az embert, de valahogy mégis csak eljut a pénztárhoz Molnár Károly.

E pillanatban valaki egy napernyő nyelevel megböki a vállát, Molnár Károly hátrafordul a két rózsapiros arcu fiatal leányt pillant meg, kik pajkosan nevetve kéri:

— Váltson nekünk is jegyet Gödöllőre. A fiatal ember egészen megzavarodik, ügyetlenül hajlong, kalapját emelgeti, pirul, hebeg.

— Na tessék már odább mozdulni vagy helyet adni másnak, — főrmed rá gorombán egy kifent bajuszu természetes uri ember, a ki éppen a háta mögött áll.

A vastag hang eszméletére téríti az elbűvölt fiatal embert és siet jegyet váltani.

— Nekünk kettőt, Tininek meg nekem, — utasítja a fiatal leány, a Gruber Tinike barátnéja, Szücs Klára.

Nemsokára együtt nevetgélnek mind a hárman a váró teremben. Szücs Klárikának ma különösen kicsapongó jó kedve van s az elragad még a eszöndes természetű Molnár Károlyra is.

— No az nagyszerű, hogy maga is Gödöllőre jön! — tánczol örömeiben Szücs Klárika. — Mintha csak összebeszéltek volna Tinivel!

Tinike duzzogva fordul el s a fiatal ember is újra megzavarodik. Sejtí, hogy most valami bököt kellene mondani, de nem jön a nyelvére semmi:

városunk polgárai annak idején az Alföld nagy és hatalmas fővárosa által részeltetettek; eltekintve a pusztán művészeti és udvariassági szempontokból: mi magasabb rendű jelentőséget tulajdonitunk annak a körútnak, mely folyó hó 18-án Kolozsvárral veszi kezdetét, Marosvásárhely, Gyulafehérváron, Brassón, Déván és a közbeeső helyeken át Aradon fejeződik be.

Néhány esztendő óta általánosan közkeletvé vált program, hogy az erdélyi részek az Alföld felé kell összeköttetéseket keresnie, az Alfölddel kell a közgazdasági és nemzeti élet ama egészséges csereviszonyába lépni, melyben századok alatt, legkiváltképen pedig a f-jedelmek alatt állánk, hogy közülvéledési mozgalmunkban Aradon és Nagy-Váradon kívül első sorban Debreczen felé is keressük az utat.

Eltekintve az Alföld és az Erdély rész fizikai alkatától, melynek következtében a két országrész terményeiben szükségképpen egymásra van utalva; eltekintve a tisztán mezőgazdasági s kifjlesztendő majdnem tisztán ipari ellentétre, nemzeti szempontból a legtermészetesebb kulturális beforgalom az erdélyi és az alföldi állam alkotó elemeknek egymással való érintkezésbe jövése, egyesülése.

Erre vonatkozólag kell keresnünk a forrásokat, az összekötő szálakat s egyik ilyen például Aradon az, hogy erdélyi részi terményeink egy nagy része fában és gabnában ott dolgoztatik fel: Nagy-Váradon egy kicsike eszköz szinészetiünknek évadként eddig oda átrándulása.

Debreczen felé majdnem semmi kontaktusunk nincs. Az erdélyi rész politikai és társadalmi törekvéseit képviselő kultur egyesület még csak hogy úgy mondjuk kézzel alatt lépett a debreczeni társadalommal némi laza összeköttetésbe. A Rákóczy kuruczeinak egyik városával teljesen megszakított minden multbeli nexust Rákóczy egykori földje.

Debreczen város társadalmát mulhatatlanul megmozgatunk és megnyernünk kell az erdélyi rész ügye mellett. ezért két kézzel kell megragadnunk minden kapcsoló pontot, összekötő szálát, mely ma-

— Oh, kérem... kérem... ha tudtam volna...

— Csak nem akarja mondani, hogy akkor el sem jött volna? — nevetett a pajkos leányka.

A fiatal ember zavara nőttön nőtt. Szerencséjére éppen eszöngtetek, a néparadat megindult kifelé. Ölelkezés, buszusás.

— Szervusz!

— Pá, kedves!

— Hol a pakktáskám?

— Gyerekek, ne maradjatok el!

Asszonyok kiabálnak a férjeik után, a kik még bent maradtak az étteremben egy pohár sörré. Nyargaló férfiak feleségeiket keresik. Savanyuképi, elégedetlen uriember bekukkannak minden kosiba és sehol sem találják maguknak való helyet.

A kalauzok kiabálnak:

— Beszállni! Második eszöngetés. Tessék beszállni.

— Jaj, de jó dolgunk van, hogy mi már idebent ülünk, — nevet Szücs Klára.

És Molnár Károlynak is ugy látszik, mintha a világ a mai napon nem volna siralom völgye, hanem nagyon mulatságos alkotmánya a jó Istennek, csak derült elmével és vidám szívvel kell benne körültekinteni.

Minden oly mosolygónak látszott e szép nyári vasárnap reggel, a felhőtlen ég, a verőfényes vidék, a hullámzó buzetetűk, a fák az ut szélén, melyek gyorsan tova tűnéztek a robogó vonat melől, a parasztyerekek, kik, versenyt akartak futni a gözössel, a verebek, a feeskék, melyek a távirda sodronyait libegtették, mintha kis fejecskéikkel pajkosan bölintgatni akarnának az utasoknak.

De legmosolygóbb az a két szempár volt az ifjúnak átellenében. Az egyik barna, a másik kék. Künönösen a kék, az a nyilt, vidám, nyájas tekintetű.

A másik leány, a pajkosabb, folyvást évődik a fiatal emberrel.

— No, ne nézegesse mindig Tinit. Hisz láthatta eleget.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

A hivatal.

Regény.

Írta: Vértési Arnold.

(Folytatás.)

(14)

Hanem azzal csak olajat önt Károly a tűzre.

— Keresi a kedvetem? Persze hogy keresi! De én átlátok a mesterkedésen. Nekem hiába hordja fel a kolbászt, sonkát; nem szorultam én rá. Engem nem fog megvesztegetni.

A fiatal embernek szeme, szája eláll: — Hát miért is vesztegetné meg édes anyámat?

— Miért? Mintha nem lehetne azt mind járt kitalálni. De én előre kijelentem, hogy abból semmi sem lesz! Az én beleegyezésemel soha sem lesz.

A fiatal ember még akkor sem értette, hogy miről van szó, s mikor végre megértette, szomorú mosolylyal jegyezte meg:

— Ne féljen, édes anyám, igaza van, abból soha sem lesz semmi.

Abból, hogy az a lány ő hozzá menjen nőül, soha sem lesz semmi.

Az anya nem vette észre fia szavaiban a szomorú gunyt. Az ő szük agyába nem fért új gondolat, tele volt az családi göggel s a hivatal méltóságával, melyet fiánk el kell foglalnia. Mert mégis csak nézni kell valamit a születésre is és ha az ember mozog, hát előre megy. A földolog az, hogy az ember az összeköttetéseit fentartsa.

— Mert lásd, — oktatja fiát a gondos anya, — hogy mutathatnád be a feleségedet Zarándyknál, ha ilyen leányt vennél el? Mit mondanának? Benő bátyád pedig megfordulna a sírjában.

Barándy Benő, a nagy, a nemes, a dicős férfi! Mint valami világító oszlop magas-

lik ki még most is a szegény asszony hálás emlékeztében.

Hiszen ha ő élne. — Még menyasszonyról is gondoskodott volna a számodra. Tudod, mit mondott boldogult atyádnak?

Ij. Molnár Károly soha sem tartotta ugyan ezt az egészet egyébnak, mint szegény atyja képzelődésének, — hisz oly állapotban volt az öreg, a mikor jóformán azt sem tudta hogy mit beszél; de nem ellenkezik anyjával s rá hagyja, hadd találgassa őt év óta még mindig, hogy ki is lehetett az a leány, a kit Benő a Károly számára kiszemelt.

Hiába nyomozta idáig a jó asszony, de most azt hiszi, helyes nyomom jár. Ejnye, hogy eddig nem jutott az eszébe! Pedig sejtette volna a Benőé zavarából, mikor kérdezősködött tőle. Ok nélkül nem zavarodik meg egy senki, nem irul-pirul, nem szakítja félbe olyan hirtelen a beszédet, hogy másfelé terelje. Világos, hogy nagy okának kellett lenni.

Özveggy Molnár Károlyné mosolyogva dörzsöli a kezét. Most már tisztán áll előtte minde. Most már érti, hogy miért ígért Zarándy Benő két ezer forintot a leánynyal. Persze, hogy ígérhetett. Oh, áldja meg az Isten még haló porában is azt a nagylelkű rokont.

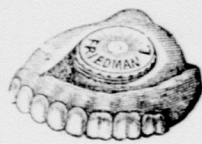
Csak azt nem tudja még bizonyosan özveggy Molnár Károlyné, hogy melyiket gondolta Benő a leányok közül? Olgát vagy Belát? Mert talán a legkisebbiket mégis korán lett volna férjhez adni a néneji előtt.

A szegény özveggyasszony ki sem mondhatja, hogy mily boldog, mióta ezt a nevezetes fölfedezést tette; de a fiának még nem szól róla, csak éppen jelzi:

— Mit mondaná, ha megtaláltam volna a menyasszonyt, a kit Benő bátyád választott a számodra?

A eszöndes természetű fiu nem szól rá semmit. Az édes anyja bogara az, mint az

Az összes orvostudományok tuora
Dr. Tihanyi Sámuel

kezel mindennemű
száj és fogbajokat,

odvas fogakat

ajdalom nélkül (érzetlenítés által) távolít
el; fogakat tön porcellán, ezüst-, arany
nyal, s egy állandóan alkalmazott (ameriká
ban képzett) fogtechnikus segítségével a leg-
ezélezerűbb

műfog betéteket eszközli.

Rendelő órák reggel 8-9-ig,
délután 2-5-ig.

Budapest 1885. Nagy dísz oklevél. London 1877. Díszoklevél. N. Palánkán 1887. Aranyérem.

Csik József

hatlan mesz-gyár.
BECSINBAN.
Központi iroda és raktár:
Budapest, V. k., Rudolf-rakpart 8. szám.

Portland-cement és vízhatlan meszet

melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállítanak
Arjegyzék és magyarázat kívánatra s
készséggel megküldetik.

Recekmét 1872. Ujvidék 1875. Szeged 1878.
Ezüst érem. Arany érem. Erdem-érem.
Triest 1882. Arany érem.

2779. tk.
1889.

Arverési hirdetem. kivonat.

A h.-bösszörményi kir. járásbíró, mint telegkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Fegyveres András s társai végre-

hajtatóknak özv. Fried Simonné Michelstädter Mária végrehajtást szenvedő elleni 115 frt 90 kr., 35 frt 1200 frt tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a h.-bösszörményi kir. járásbíró) területén lévő és a h.-bösszörményi 530 szám alatti telegkönyvben foglalt A + 9169. hrsz. alatti ingatlanra 82 frt a h.-bösszörményi 3579. szám alatti telegkönyvben foglalt 4548. 4549. 4546 és 3680. hrsz. alatti ingatlanokból Fried Simonné Michelstädter Mária nevére álló hányadra 208 frt 50 kr., a h.-bösszörményi 7348 szám alatti telegkönyvben foglalt A + 1344/a hrsz. alatti és a h.-bösszörményi 9183 szám alatti telegkönyvben foglalt A + 1343 hrsz alatti 1329 népsorszámu ház és udvarból álló s természetben egy egészet képező ingatlanokra együttesen 1040 frt 50 kr. — a h.-bösszörményi 11553 szám alatti telegkönyvben foglalt A + 4513/a hrsz. alatti ingatlanra az árverést 26 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi Augusztus hó 13. napján délelőtt 9 órakor ezen kir. járásbíró telegkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alóli is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 8 frt 20 krt, 20 frt 85 krt, 104 frt 5 krt 2 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminis. teri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt H.-Bösszörményben a kir. járásbíró telegkönyvi osztályánál 1889. évi május hó 17-én.

Deák Ferencz
kir. aljárásbíró.

Legjobb asztali- és üdítő-ital.

Hazánk legkedveltebb
savanyuvize

ÁGNES FORRÁS,

A MOHAI

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utal tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is.

Ó fensége
József főherg. és ő felsége Milán szerb király
asztalán rendszeres italul szolgál.

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumában is épugymint hazánkban általánosan a kolera megbetegedés elleni praeservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerlárájában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos főraktár
ÉDESKUTY L.
m. kir. és szerb kir. udvari ásványviz-szállítónál
BUDAPESTEN, Erzsébet-tér 7. sz.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Debreczenben kapható: Csanak József, Geréby Fülöp
Reickl József Zelmós, Szabó Zsigmond és Varga Lajos uraknál.

Az 1886-ik évi elszáll. 2.000.000 palack.

Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt s három gyorsajtóval berendezett

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánljuk mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos iven, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVÉDI ÉS KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok

bábi meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állíttatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESÍTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.